

Αρχές αειφορίας και διαχείρισης Βιολογία της Διατήρησης

Ενότητα 10: Οικολογικές υπηρεσίες & ανάπτυξη
οικοτουρισμού

Καθηγητής Παντής Ιωάννης
Τμήμα Βιολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

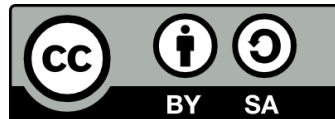

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση» & συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) & από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οικολογικές υπηρεσίες & ανάπτυξη οικοτουρισμού

Προστατευόμενες Παράκτιες Περιοχές, το
παράδειγμα της Ζακύνθου

Περιεχόμενα ενότητας

1. Περιβαλλοντική διακυβέρνηση.
2. Φορείς Διαχείρισης.
3. Επιχειρηματική δραστηριότητα.
4. Εκπαιδευτική-ενημερωτική δραστηριότητα.
5. Οικοτουρισμός – Αγροτουρισμός.
6. Κοινή πολιτική με την τοπική κοινωνία.
7. Παρεμβάσεις για τοπική, κοινωνική & οικονομική ευημερία.

Σκοποί ενότητας

- Έπειτα από σύντομη αναφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση και στους φορείς διαχείρισης, γίνεται ανάλυση στις οικολογικές υπηρεσίες που αυτοί προσφέρουν καθώς και στους τομείς προτεραιότητας μιας παράκτιας περιοχής προστασίας όπως το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο. Δίνεται βαρύτητα στην ανάπτυξη τόσο της επιχειρηματικής όσο και της εκπαιδευτικής-ενημερωτικής δραστηριότητας, και ειδικά στο κομμάτι του εναλλακτικού τουρισμού και στη χάραξη κοινής πολιτικής με την τοπική κοινωνία.

Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση

Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση έχει σα στόχο όχι μόνο τη λήψη αποφάσεων αλλά επιπλέον την εξασφάλιση της εφαρμογής τους και τον ποσοτικό τους καθορισμό.

Η στρατηγική συναίνεσης βασίζεται στα εξής:

- νομοθετικές δεσμεύσεις (εθνικός νόμος, διεθνείς συνθήκες)
- τοπικές κοινωνικές δομές, αξίες και προσδοκίες
- περιβαλλοντικοί περιορισμοί
- κοινωνική οικονομία.

Φορείς Διαχείρισης

Φορείς Διαχείρισης είναι ένα σύστημα ρόλων μέσω των οποίων καθορίζεται ποιος συμμετέχει ενεργά στη διαχείριση και χρήση, ποιο ρόλο καλείται να παίξει, ποιες δράσεις μπορεί να πραγματοποιήσει, ποια τα αντικείμενα με τα οποία μπορεί να ασχοληθεί, την πληροφορία και τις πηγές πληροφόρησης που διαχειρίζεται.

Η πολιτική διακυβέρνηση μέσω των ΦΔ μπορεί να παίξει σε διαφορετικά επίπεδα:

Παγκόσμιο, Περιφερειακό, Εθνικό, Τοπικό.

Προτεραιότητες του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου-1

- Προστασία του περιβάλλοντος.
- Προστασία ειδών και οικοσυστημάτων.
- Αειφορική διαχείριση.
- Βιοποικιλότητα.
- Διαχείριση και παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων.
- Αγροτική πολιτική και ανάπτυξη.

Προτεραιότητες του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου-2

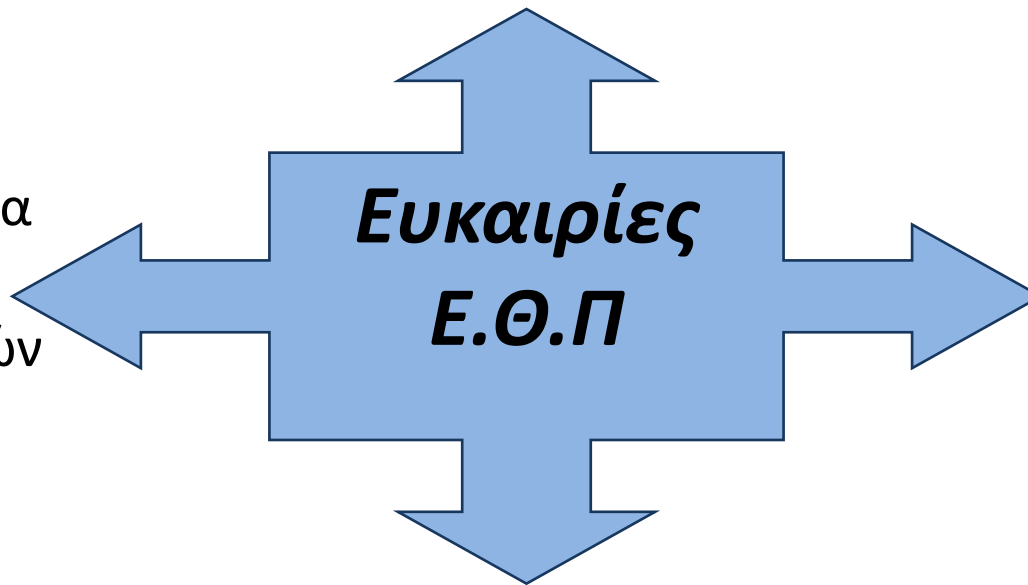
- Ενημέρωση- ευαισθητοποίηση.
- Συνεργασίες.
- Αγροτουρισμός- Οικοτουρισμός.
- Βελτίωση κοινωνικής συνοχής.
- Κοινωνική συναίνεση.

Προτεραιότητες του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου-3

Η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας
σε θέματα περιβάλλοντος.

Η δυνατότητα
ανάπτυξης
εναλλακτικών
μορφών
τουρισμού.

Η ενίσχυση
ποιοτικής
τουριστικής
ανάπτυξης.

Η προβολή του νησιού σε εθνικό
& ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιχειρηματική δραστηριότητα-1

- Ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασιών.
- Δραστηριότητες αναψυχής.
- Δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης, πληροφόρησης και ερμηνείας.
- Δραστηριότητες οικοτουρισμού.
- Επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Παρεμβάσεις για την τοπική οικονομική και κοινωνική ευημερία.

Επιχειρηματική δραστηριότητα-2

- Παροχή σήματος συνεργάτη σε τοπικούς συνεργάτες.
- Παραγωγή και πώληση αναμνηστικών προϊόντων.
- Παροχή άδειας περιήγησης επισκεπτών και οργάνωση περιηγήσεων.
- Προβολή επιλεγμένων τοπικών επιχειρήσεων και πώληση παραδοσιακών προϊόντων.
- Προβολή και πώληση προϊόντων του Πάρκου.
- Εμπορική προβολή τουριστικών επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη ενός προγράμματος χορηγιών.

Επιχειρηματική δραστηριότητα-3

- Το όραμα του ΦΔ για διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος συμπεριλαμβάνει και την ενσωμάτωση της τοπικής κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από βιώσιμη και υγιή οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή.
- Το έργο και οι δράσεις του ΦΔ μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση της τοπικής κοινωνικής και οικονομικής ζωής και δομής.

Εκπαιδευτική-ενημερωτική δραστηριότητα-1

- Δημιουργία Μουσείου Φυσικής Ιστορίας.
- Δημιουργία κέντρου υποδοχής επισκεπτών (βιβλιοθήκη, παροχή πληροφοριών, εκπαίδευσης...).
- Δημιουργία Κέντρων Πληροφόρησης και σημείων ενημέρωσης και διανομής έντυπου υλικού.
- Δημιουργία κινητής έκθεσης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.
- Οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων ΠΕ.
- Οργάνωση προγραμμάτων ξεναγήσεων.
- Παραγωγή, διανομή και πώληση ενημερωτικού-εκπαιδευτικού υλικού.

Εκπαιδευτική-ενημερωτική δραστηριότητα-2

- Διοργάνωση εκστρατειών προβολής του ΕΘΠ και του ρόλου του έργου του.
- Έκδοση περιοδικού ή εφημερίδας.
- Διοργάνωση εκδηλώσεων (φεστιβάλ, πάρτυ, σεμινάρια, παιδικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προβολές ταινιών, μαθητικοί διαγωνισμοί, προβολή παραδοσιακών ειδών, προβολή πολιτισμού της περιοχής).

Οικοτουρισμός – Αγροτουρισμός-1

οικοτουρισμός εννοείται το ταξίδι στη φύση, το οποίο συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αειφόρο ανάπτυξη (The ecotourism society).

αγροτουρισμός εννοείται ο τουρισμός με στόχο την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και την προβολή της αγροτικής ζωής και των προϊόντων στους επισκέπτες.

- Δημιουργία οικοτουριστικών διαδρομών.
- Οικοξεναγήσεις.
- Οργάνωση εκδρομών για παρατήρηση χλωρίδας και πανίδας.

Οικοτουρισμός – Αγροτουρισμός-2

- Επισκέψεις σε περιοχές με ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον.
- Επισκέψεις σε χώρους αγροτικών δραστηριοτήτων.
- Επισκέψεις σε χώρους εφαρμογής παραδοσιακών τεχνών.
- Δημιουργία δικτύου αγροτουριστικών δραστηριοτήτων.

Κοινή πολιτική με την τοπική κοινωνία-1

- Συμμετοχή τοπικής κοινωνίας κατά την επιλογή των αναγκαίων κατευθυντήριων αρχών και τη σχεδίαση αναπτυξιακών στρατηγικών.
- Τη δυναμική της τοπικής κοινωνίας, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητές της.
- Την εθνική και περιφερειακή στρατηγική ανάπτυξης.

Κοινή πολιτική με την τοπική κοινωνία-2

- Την υποστήριξη των τοπικών κοινοτήτων στην προσπάθεια να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις που συνεπάγονται και τα προβλήματα που σχετίζονται με τις όποιες πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης.
- Την εξασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής όλων των φορέων της τοπικής κοινωνίας στη συγκεκριμένη διαδικασία και υπό ίσους όρους.

Παρεμβάσεις για τοπική, κοινωνική & οικονομική ευημερία-1

- Υποστήριξη υποδομών και υπηρεσιών που αφορούν στον τοπικό πληθυσμό.
- Εκπόνηση προγραμμάτων για τη βελτίωση και ανάπτυξη της τοπικής αγροτικής κοινωνίας.
- Δράσεις υποστήριξης της τοπικής απασχόλησης με την οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης σε ανέργους και επανακαταρτιζόμενους.

Παρεμβάσεις για τοπική, κοινωνική & οικονομική ευημερία-2

- Προβολή Δήμων περιοχής.
- Προβολή και προώθηση προγραμμάτων και μεμονωμένων δράσεων για τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.
- Προβολή και προώθηση προγραμμάτων διαφύλαξης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Δημιουργία παιδικού fun club και συλλόγου υποστήριξης του Πάρκου.

Παρεμβάσεις για τοπική, κοινωνική & οικονομική ευημερία-3

- Τεχνική υποστήριξη για την πιστοποίηση τοπικών επιχειρήσεων κατά EMAS (σήμα οικολογικής διαχείρισης), χελωνάκι, ειδικό σήμα για σήμανση χώρων εστίασης και διαμονής, culinary heritage (ευρωπαϊκό δίκτυο παραδοσιακής μαγειρικής) για τα εστιατόρια σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες δράσεις προβολής και προώθησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, green hotels, charters of sustainable tourism development.

Παρεμβάσεις για τοπική, κοινωνική & οικονομική ευημερία-4

Ρόλος του ΕΘΠΖ

- Η χελώνα αποτελεί σύμβολο λόγω αναγνωρισιμότητας.
- Το ΕΘΠΖ σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τους τοπικούς φορείς της Ζακύνθου, μπορεί να γεφυρώσει την ασυνέχεια και να επαναφέρει την ιστορική μνήμη του παρελθόντος στη σχέση κοινωνία-φύση.
- Παράλληλα έχει τη δυνατότητα να προσφέρει ουσιαστικά στην προσπάθεια διαμόρφωσης ενός νέου αξιακού συστήματος, εστιασμένου στην προοπτική της αειφορικής ανάπτυξης, και οικονομικής ευημερίας της τοπικής κοινωνίας.

Βιβλιογραφία

- Primark, R., Διαμαντόπουλος, Γ., Αριανούτσου, Μ., Δανιηλίδης, Δ., Βαλάκος, Σ., Παφίλης, Π., Παντής, Ι. 2007: Διατήρηση και Προστασία της βιοποικιλότητας, *A primer of Conservation Biology*. Εκδόσεις Αει, Εκτυπον ΕΠΕ, Αθήνα
- Henle K, Potts SG, Kunin WE, Matsinos YG, Similä J, Pantis JD, Grobelnik V, Penev L, Settele J (Eds) 2014: *Scaling in Ecology and Biodiversity Conservation*. Pensoft Publishers, Sofia, 206 pp.
- Δημόπουλος Π., Παντής Ι.Δ., Τζανουδάκης Δ., Βαγενάς Δ. Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών. (2009) ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΕΙ"
- www.nmp-zak.org/

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παντής Ιωάννης.
«Αρχές αειφορίας και διαχείρισης. Βιολογία της διατήρησης. Οικολογικές υπηρεσίες & ανάπτυξη οικότουρισμού». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS349/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

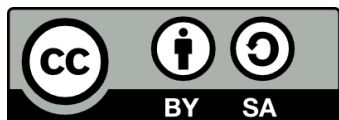
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας 10

Επεξεργασία: Λατινόπουλος Διονύσης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

